

Roman Trails

Průzkum – Roman Trails (ATCZ00143)

Udržitelný rozvoj římského dědictví severně od Dunaje

Projektový a regionální kontext

Průzkum byl realizován v rámci **Interregového projektu Roman Trails**, jehož cílem je využít dosud málo známé **římské dědictví ve Weinviertelu (Dolní Rakousko) a na jižní Moravě** jako základ pro rozvoj **udržitelné, přeshraniční kulturní a přírodní turistiky**.

Projektové území se nachází **severně od Dunaje**, mimo území bývalé **Římské říše**, avšak v oblasti intenzivních kontaktů mezi Římany a místními kmeny podél Dunaje a řeky Moravy.

Region je ekologicky citlivý, s vysokou rekreační hodnotou, tvořený **vinicemi, zemědělskou krajinou, vodními toky a historickými sídly**. Kombinace **archeologického významu, zážitku z krajiny a udržitelné mobility (cyklistika, pěší turistika)** nabízí značný potenciál pro inovativní přeshraniční rozvoj turistiky.

Cíle průzkumu

→ Cílem je vytvoření **strategie udržitelného využití římského dědictví severně od Dunaje**.

Průzkum zkoumal:

- *povědomí a vnímání římského dědictví*
- *zájem o turistické využití a typy nabídek*
- *příležitosti a překážky udržitelného rozvoje*
- *stav infrastruktury a informačních systémů*
- *možnosti digitální interpretace*
- *potenciál přeshraniční spolupráce*

Význam pro udržitelný kulturní turismus

Využití římského dědictví přináší strategické příležitosti:

- ✓ posílení **regionální identity**
- ✓ rozvoj **kulturně-historického cestovního ruchu**
- ✓ podpora **ekologické mobility (cyklo/pěší)**
- ✓ vytvoření **evropského historického příběhu**

Průzkum zároveň podporuje:

- ◆ ochranu kulturního dědictví
- ◆ udržitelný rozvoj
- ◆ zapojení místních aktérů
- ◆ přeshraniční spolupráci v souladu s EU strategiemi

Roman Trails

Metodika

17 tematických otázek + volná textová pole dotazník v němčině, češtině a angličtině

Téma	Klíčové oblasti
A. Sociodemografie	Původ, věk, regionální vazby
B. Znalost	Lokalita, muzea, akce
C. Vnímání	Kulturní hodnota římského dědictví
D. Turismus	Zájem, formáty, kvalita
E. Infrastruktura	Trasy, značení, informace
F. Digitální nástroje	AR, aplikace, online zdroje
G. Přeshraniční aspekty	Spolupráce & evropská perspektiva
H. Otevřené odpovědi	Nápady & návrhy

Formát odpovědí: výběr, hodnocení na stupnici, volné komentáře

Sběr dat

Proběhl ve dvou etapách – 2024 a 2025 v AT i CZ

Region	2024	2025	Celkem
CZ	118	459	577
AT	156	15	171
Celkem	–	–	748 osob

sběr proběhl převážně osobně (akce, muzea, turistická centra) doplněno online distribucí dotazníku

Cílové skupiny

- místní obyvatelé
- návštěvníci a turisté
- zástupci obcí, kulturních a turistických organizací
- odborníci na archeologii, historii, regionální rozvoj

Roman Trails

 INFORMAČNÍ PŘEHLED: Deskriptivní vyhodnocení – Rakousko (Weinviertel, Dolní Rakousko) **Sociodemografická struktura respondentů**

- cca 60–70 % účastníků pochází přímo z Weinviertel / Dolního Rakouska
- cca 20 % z ostatních spolkových zemí Rakouska
- cca 10 % mezinárodní návštěvníci
- **Věkové rozmezí:** hlavně 35–65 let (kulturně orientovaní, aktivní, rekreačně zaměřeni)
- Mnoho respondentů region *pravidelně navštěvuje nebo zde žije*

 Představuje ideální cílovou skupinu pro budoucí nabídky římských tras zaměřených na kulturu a přírodu.

 Znalost a vnímání římského dědictví

- Celková **znalost římského dědictví severně od Dunaje je nízká**
- Mnozí znají jednotlivé lokality, ale **téma není vnímáno jako součást regionální identity**
- Nejčastěji zmíněno: **Carnuntum** – modelový příklad (mimo projektové území)
- **55–60 %:** „zajímavé, ale málo viditelné“
- Pouze **10–15 %** zná projekt *Roman Trails*

 Vysoká kulturní hodnota tématu – ale velmi nízká viditelnost

 Nabízí značný potenciál pro atraktivní příběhové zpracování a moderní způsoby interpretace.

 Turistický potenciál

✓ Více než 70 % respondentů podporuje cyklistické a pěší trasy s římskou tematikou

★ Preferované formáty:

- značené okruhy
- interaktivní mapy a krátké informační texty
- audioprůvodci
- Více než 50 % má zájem o digitální řešení: AR, virtuální rekonstrukce
- Častý podnět: propojit trasu s přírodou, vínem a regionální gastronomií

 Upřednostňovány jsou **nenáročné, na okolní přírodě postavené a digitálně podpořené formy turismu.**

Roman Trails

Infrastruktura, nabídky a informační zázemí

Silné stránky	Nedostatky
Dobrá cyklo & pěší infrastruktura	Nedostatek tematického značení.
Obecná dostupnost	Chybí jednotný příběh
Existující muzea	Slabá propojenost
Zájem o digitální média	Omezená současná míra digitální integrace.

Infrastruktura je vybudovaná – chybí však kvalitnější obsah a atraktivnější interpretace. Využití digitálních nástrojů (QR, AR, aplikace) místo rozsáhlých stavebních zásahů.

Spolupráce & přeshraniční aspekty

- > 65 % uznává *historickou souvislost AT–CZ*
- Mnoho odpovědí: „hranice v minulosti neexistovala tak jako dnes“
- ~80 % podporuje *společný marketing a přeshraniční nabídky*
- Zájem vyšší u turistů než místních obyvatel
- Koncept „Zážitek podél historických tras“ je velmi ceněn.

Rozvíjet integrované přeshraniční trasy, nikoli izolované projekty.

Spolupráce s ČR zvyšuje dopad i autentičnost.

Klíčová zjištění – Rakousko

Pozorování	Význam
Nízká znalost, vysoký zájem	Nutná strategie komunikace
Dobrá základní infrastruktura	Tematická úprava potřebná
Vysoký zájem o digitální formy	Posílit Římské stezky digitálně
Otevřenost ke spolupráci s CZ	Společný marketing zvýší dopad
Kombinace kultury + přírody + gastronomie	Vysoká atraktivita pro návštěvníky.

INFORMAČNÍ PŘEHLED: Deskriptivní vyhodnocení – Česká republika (Jižní Morava)

Sociodemografický profil

- 65–70 % respondentů pochází z Jižní Moravy
- ~20 % z ostatních částí České republiky
- 10–15 % mezinárodní návštěvníci (především DE, AT, SK)
- Věkové rozmezí: převážně 30–60 let
- Velmi vysoký podíl návštěvníků akcí a turistů, zejména účastníků římských/historických událostí na Mušově

👉 Průzkum oslovil zejména kulturně orientované výletníky i místní obyvatele. Vysoký počet odpovědí ukazuje silný regionální zájem a potvrzuje, že současný počet návštěvníků už dnes představuje dobrý základ pro rozvoj turistiky spojené s římským dědictvím – zejména v souvislosti s veřejnými akcemi.

Povědomí a vnímání římského dědictví

Hlavní faktory povědomí:

- Významná archeologická lokalita **Mušov** (římský vojenský tábor - Hradisko)
- Historické / římské akce a festivaly
- Umístění v turisticky navštěvované oblasti **Novomlýnských jezer**

📌 „Dobře známé, ale turisticky zatím málo viditelné.“

👉 Potřeba profesionálnější interpretace a prezentace.

Postoj k turistickému využití

Preferovaný formát nabídky	Podpora
Pěší a cyklistické trasy s římskou tematikou	> 75 %
Interaktivní prohlídky / reenactment	~60 %
Digitální nástroje (AR, aplikace, 3D)	~55 %
Kulturní akce / festivaly	~50 %
Vícedenní nabídky	~25 %

👉 Velmi vysoká podpora **interaktivních a inscenačních forem** (živá historie, reenactment).

💡 Ve srovnání s Rakouskem je patrná **větší preference pro aktivní a poutavé způsoby zprostředkování historie**.

Roman Trails

Infrastruktura a informační zázemí

Zjištění	Dopad
Stávající síť tras	Dobrá, ale málo tematicky využita
Značení a interpretace	Nedostatečné
Digitální navigace	Silně požadována
Muzea	Existují, ale nejsou propojena
Požadavek na viditelnou archeologii	Vysoký

Fyzická infrastruktura je k dispozici, ale z historického hlediska „**obsahově prázdná**“.

Prioritou je **doplnění tras o příběhové prvky, značení a digitální média**.

Přeshraniční spolupráce

Průzkum ukazuje **mimořádně silnou podporu** přeshraniční spolupráce:

- **>80 %** vítá vznik **společné rakousko–české turistické trasy**
- **>70 %** podporuje **společný marketing**
- **~60 %** je pro **přeshraniční akce**
- **~55 %** podporuje **společnou digitální platformu**
- **~40 %** souhlasí s **odbornou a institucionální výměnou**

„Římané neznali hranice – proč bychom je měli znát my?“

Respondenti v České republice vnímají spolupráci jako **přirozenou a orientovanou na budoucnost**, což posiluje význam společného přístupu k rozvoji a prezentaci římského dědictví severně od Dunaje.

Klíčová zjištění – Česká republika

Zjištění	Význam
Vyšší historické povědomí než v AT	Vhodné pro odborně zaměřené a identitní přístupy
Vysoká otevřenost vůči akcím a inscenacím	Silný turistický potenciál.
Infrastrukturá existuje	Potřebuje tematické doplnění
Přeshraniční spolupráce vítána	Silný základ pro evropský narativ
Digitální nástroje se očekávají	Měly by být začleněny už od začátku projektu.

INFORMAČNÍ PŘEHLED: Komparativní analýza: Dolní Rakousko & Jižní Morava

Přehled

Výsledky průzkumu ukazují **výrazné regionální rozdíly**, ale také **značnou synergii přes hranice** ve vnímání a turistickém využití římského dědictví. Zatímco v obou regionech existuje celkový zájem, liší se **míra povědomí, forma interpretace a očekávání v oblasti cestovního ruchu**. Přístupy se však **ideálně doplňují**.

Klíčové rozdíly

Analytický aspekt	Dolní Rakousko	Jižní Morava
Povědomí o římském dědictví	Nízké; málo viditelné	Výrazně vyšší; historická spojitost vnímaná
Identifikace s tématem	Spíše věcný zájem	Emočně a lokálně ukotvené
Preferovaná forma interpretace	Přírodně orientovaná, klidná	Zážitková, interaktivní
Zájem o digitální nástroje	Vysoký, ale „jako doplněk“	Velmi vysoký, „jako standardní součást“
Turistická očekávání	Nízkoprahová, propojená s krajinou	Eventová, inscenační
Vnímání přeshraničního aspektu	Přítomné, méně výrazné	Silně zdůrazněné („Římané bez hranic“)

 Rakousko: důraz na reflexi, krajinu a poznání

 Česko: důraz na zážitek, aktivizaci a zapojení veřejnosti

Společné body & synergie

- ✓ Římské dědictví vnímáno jako **dosud nevyužitý potenciál**
- ✓ Preferováno **ve spojení s krajinou, pohybem a regionálními prvky** (pěší turistika, cyklistika, gastronomie)
- ✓ **Digitální prvky** (např. AR, 3D, interaktivní mapy) považovány za inovativní v obou regionech
- ✓ **Přeshraniční přístup** vnímán jako logický a perspektivní
- ✓ Silná podpora konceptu **společné trasy „Římané severně od Dunaje“**

 Doporučuje se modulární přístup – kombinace klidného objevování a interaktivního zážitku.

Roman Trails

Možnosti společné prezentace

- **Propojení dvou metod interpretace:** Rakouský přístup založený na poznání + český přístup zaměřený na zážitek
- **Zelená mobilita jako nositel tématu:** Využít pěší a cyklistické trasy jako hlavní platformu
Společný marketing → vyšší viditelnost
- **Digitalizace (AR, QR, web)** jako klíčový spojovací nástroj
- **Posílení evropského narativu:** Roman Trails jako model „kontaktní zóny místo hraniční linie“

Rizika & výzvy

- *Riziko přílišné nebo naopak nedostatečné prezentace v závislosti na regionu.*
- *Nejednotná angažovanost (CZ aktivnější než AT)*
- *Jazykové a administrativní bariéry*
- *Chybějící přeshraniční koordinační struktura*
- *Riziko zátěže krajiny při eventovém turismu*

Strategický návrh: Dvou-pilířový model

Region	Strategické zaměření
Rakousko	„Krajina, klid, objevování historie“ – reflektivní, přírodně založené
Česko	„Prožívání historie, ožívování kultury“ – dynamické, interaktivní

Spojením obou přístupů vzniká ucelený evropský návštěvnický zážitek, který osloví jak klidné objevitele, tak aktivní zážitkáře.

Závěr

Roman Trails má potenciál stát se **modelovým regionem inovativního přeshraničního kulturního turismu**, propojujícího:

- krajinu*
- historii*
- digitální inovaci*

Tím vznikají nové možnosti pro:

- **posílení regionální identity,**
- **podporu mezikulturní spolupráce,**
- **moderní interpretaci archeologického dědictví v méně urbanizovaných příhraničních oblastech.**

Vzájemná doplnitelnost obou regionů představuje jedinečnou příležitost – pokud se využije strategicky.